

6/9-18

Föreläsning 2

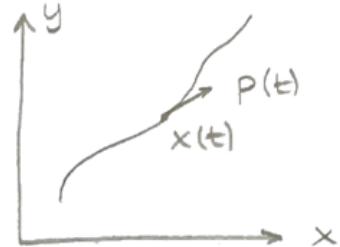
Vågfunktion och Schrödingererivationen

Tillstånd: Klassisk mekanik $\rightarrow \{x, v\}$
 positionen, x och $\{x, p\}$
 rörelsemängden, p hos en partikel
 bestämmer tillståndet.

Vi vill hitta positionen x som en funktion av tiden: $x(t)$. Vi bestämmer $x(t)$ från Newtons

II:a lag: $m \frac{d^2 x}{dt^2} = F, F = ma$

$$\Rightarrow P = \frac{dx}{dt} m \Rightarrow \{x(t), p(t)\}$$

Kvantmekanik: $\Psi(x, t)$

Tidsutvecklingen av $\Psi(x, t)$:

$$i\hbar \frac{\partial \Psi}{\partial t} + \frac{\hbar^2}{2m} \frac{\partial^2 \Psi}{\partial x^2} - V\Psi = 0 \quad \text{där } V \text{ är yttre potential}$$

Schrödingererivationen (SE)

Linjär vågekvation: Om Ψ_A och Ψ_B är lösningar till SE $\Rightarrow a\Psi_A + b\Psi_B$ lösning till SE, (a, b -konst.)

Att lösa SE:

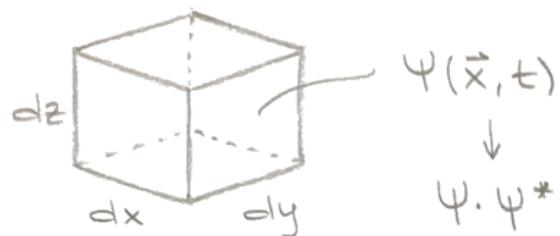
Givet $\Psi(x, 0) \Rightarrow$ SE ger oss lösningen $\Psi(x, t)$.

$$\{x(t), p(t)\} \leftrightarrow \Psi(x, t) ?$$

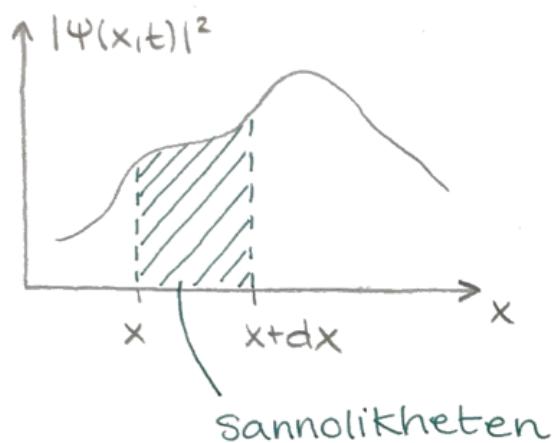
Hur kan $\Psi(x, t)$ beskriva en partikel?

Borns statistiska tolkning

$|\Psi(x,t)|^2 dx$ = sannolikheten att hitta partikeln i intervallet $[x, x+dx]$

1D:

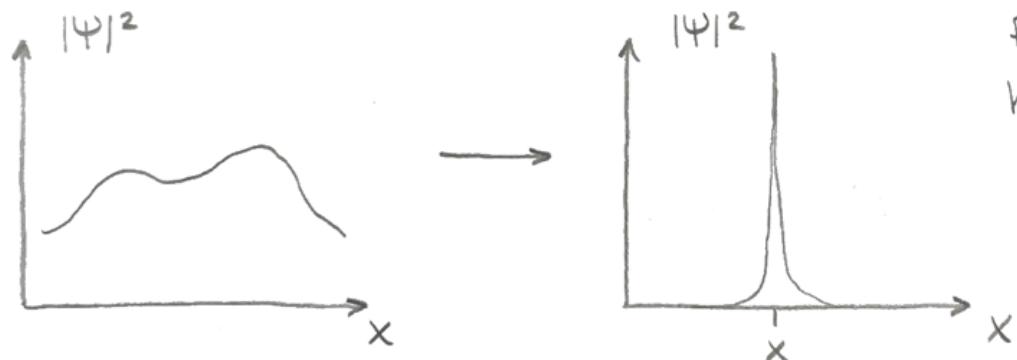

Normera $\Psi(x,t)$ s.a

$$\int_{-\infty}^{\infty} |\Psi(x,t)|^2 dx = 1$$

När vi mäter en partikels position: (att mäta positionen

påverkar sannolikhetskurvan)

MEN sannolikheten måste bevaras!

$$\frac{d}{dt} \int_{-\infty}^{\infty} |\Psi(x,t)|^2 dx = 0 ?$$

$$\frac{d}{dt} \int_{-\infty}^{\infty} |\Psi(x,t)|^2 dx = \int_{-\infty}^{\infty} \frac{\partial}{\partial t} |\Psi(x,t)|^2 dx$$

$$\frac{\partial}{\partial t} |\Psi(x,t)|^2 = \frac{\partial}{\partial t} (\Psi \cdot \Psi^*) = \frac{\partial \Psi}{\partial t} \Psi^* + \Psi \frac{\partial \Psi^*}{\partial t}$$

$$\left. \begin{aligned} SE: \quad \frac{\partial \Psi}{\partial t} &= \frac{i\hbar}{2m} \frac{\partial^2 \Psi}{\partial x^2} - \frac{i}{\hbar} V \Psi \\ \frac{\partial \Psi^*}{\partial t} &= - \frac{i\hbar}{2m} \frac{\partial^2 \Psi^*}{\partial x^2} + \frac{i}{\hbar} V \Psi^* \end{aligned} \right\}$$

$$\Rightarrow \frac{\partial}{\partial t} |\Psi|^2 = \frac{\partial \Psi}{\partial t} \Psi^* + \Psi \frac{\partial \Psi^*}{\partial t} = \left(\frac{i\hbar}{2m} \frac{\partial^2 \Psi}{\partial x^2} - \frac{i}{\hbar} V \Psi \right) \Psi^* + \Psi \left(- \frac{i\hbar}{2m} \frac{\partial^2 \Psi^*}{\partial x^2} + \frac{i}{\hbar} V \Psi^* \right) = \frac{i\hbar}{2m} \left(\frac{\partial^2 \Psi}{\partial x^2} \Psi^* - \Psi \frac{\partial^2 \Psi^*}{\partial x^2} \right) = \frac{\partial}{\partial x} \left[\frac{i\hbar}{2m} \left(\Psi^* \frac{\partial \Psi}{\partial x} - \frac{\partial \Psi^*}{\partial x} \Psi \right) \right]$$

$$\Rightarrow \frac{d}{dt} \int_{-\infty}^{\infty} |\Psi|^2 dx = \int_{-\infty}^{\infty} \frac{\partial}{\partial x} \left[\frac{i\hbar}{2m} \left(\Psi^* \frac{\partial \Psi}{\partial x} - \frac{\partial \Psi^*}{\partial x} \Psi \right) \right] dx = \left. \frac{i\hbar}{2m} \left(\Psi^* \frac{\partial \Psi}{\partial x} - \frac{\partial \Psi^*}{\partial x} \Psi \right) \right|_{-\infty}^{\infty} = 0$$

Väntevärde

Givet en funktion f så ges dess väntevärde av
 $\langle f \rangle = \int_{-\infty}^{\infty} f |\Psi|^2 dx$, $\langle f \rangle$ är ett ensambelmedelvärde.

Väntevärdet av en funktion, f , är medelvärdet av ett stort antal mätningar på identiska system.

Väntevärdet av positionen:

$$\langle x \rangle = \int_{-\infty}^{\infty} x |\Psi|^2 dx$$

$$\Rightarrow \frac{d\langle x \rangle}{dt} = \frac{d}{dt} \int_{-\infty}^{\infty} x |\psi|^2 dx = \int_{-\infty}^{\infty} x \frac{\partial |\psi|^2}{\partial t} dx =$$

$$= \frac{i\hbar}{2m} \int_{-\infty}^{\infty} x \frac{\partial}{\partial x} (\psi^* \frac{\partial \psi}{\partial x} - \frac{\partial \psi^*}{\partial x} \psi) dx =$$

Schrödingerekvationen

$$= - \frac{i\hbar}{2m} \int_{-\infty}^{\infty} (\psi^* \frac{\partial \psi}{\partial x} - \frac{\partial \psi^*}{\partial x} \psi) dx =$$

$$= - \frac{i\hbar}{2m} \int_{-\infty}^{\infty} \psi^* \frac{\partial \psi}{\partial x} dx$$

partialintegration

Väntevärdet av rörelsemängden:

$$\langle p \rangle = m \frac{d\langle x \rangle}{dt} = -i\hbar \int_{-\infty}^{\infty} \psi^* \frac{\partial \psi}{\partial x} dx$$

Skriv detta som:

$$\langle x \rangle = \int_{-\infty}^{\infty} \psi^* x \psi dx , \quad \langle p \rangle = \int_{-\infty}^{\infty} \psi^* (-i\hbar \frac{\partial}{\partial x}) \psi dx$$

x och p är operatorer: $x \rightarrow x$

$$p \rightarrow -i\hbar \frac{\partial}{\partial x}$$

Alla klassiska dynamiska variabler, t.ex. kinetisk energi, kan skrivas som funktioner av (x, p) .
 $\Rightarrow$ metod att beräkna väntevärdet för alla klassiska dynamiska storheter.

Klassisk dynamisk variabel: $F = F(x, p)$

$$\langle F \rangle = \int_{-\infty}^{\infty} \psi^* F(x, -i\hbar \frac{\partial}{\partial x}) \psi dx$$

$$\text{Ex. kinetisk energi } T = \frac{mv^2}{2} = \frac{p^2}{2m}$$

$$\Rightarrow \text{väntevärde } \langle T \rangle = \int_{-\infty}^{\infty} \psi^* \frac{1}{2m} \left(-i\hbar \frac{\partial}{\partial x} \right)^2 \psi dx =$$

$$= \int_{-\infty}^{\infty} \psi^* \frac{1}{2m} \left(-i\hbar \frac{\partial}{\partial x} \right) \left(-i\hbar \frac{\partial \psi}{\partial x} \right) dx$$

$$\langle T \rangle = \frac{1}{2m} \int_{-\infty}^{\infty} \psi^* (-i\hbar)^2 \frac{\partial}{\partial x} \left(\frac{\partial \psi}{\partial x} \right) dx = -\frac{\hbar^2}{2m} \int_{-\infty}^{\infty} \psi^* \frac{\partial^2 \psi}{\partial x^2} dx$$

Newton II:a lag

$$\frac{dp}{dt} = F = -\frac{\partial V}{\partial x}$$

↑
konservativa krafter

$$\langle p \rangle = -i\hbar \int \psi^* \frac{\partial \psi}{\partial x} dx$$

$$\frac{d\langle p \rangle}{dt} = -i\hbar \frac{d}{dt} \int \psi^* \frac{\partial \psi}{\partial x} dx = -i\hbar \int \frac{\partial}{\partial t} \left[\psi^* \frac{\partial \psi}{\partial x} \right] dx$$

$$= -i\hbar \int \left[\frac{\partial \psi^*}{\partial t} \frac{\partial \psi}{\partial x} + \psi^* \frac{\partial}{\partial x} \left(\frac{\partial \psi}{\partial t} \right) \right] dx$$

$$= -i\hbar \int \left[-\frac{i\hbar}{2m} \frac{\partial^2 \psi^*}{\partial x^2} + \frac{i}{\hbar} V \psi^* \right] \frac{\partial \psi}{\partial x} dx - i\hbar \int \psi^* \frac{\partial}{\partial x} \left[\frac{i\hbar}{2m} \frac{\partial^2 \psi}{\partial x^2} - \right.$$

$$\left. -\frac{1}{\hbar} V \psi \right] dx$$

$$\frac{d\langle p \rangle}{dt} = - \frac{\hbar^2}{2m} \int \left(\frac{\partial^2 \psi^*}{\partial x^2} \frac{\partial \psi}{\partial x} - \psi^* \frac{\partial^3 \psi}{\partial x^3} \right) dx -$$

$$- \int_{-\infty}^{\infty} \frac{\partial V}{\partial x} |\psi|^2 dx$$

$$\rightarrow = \frac{\partial}{\partial x} \left[\left| \frac{\partial \psi}{\partial x} \right|^2 - \psi^* \frac{\partial^2 \psi}{\partial x^2} \right] \xrightarrow{x \rightarrow \infty} 0$$

$$\Rightarrow \frac{d\langle p \rangle}{dt} = - \int_{-\infty}^{\infty} \frac{\partial V}{\partial x} |\psi|^2 dx = - \left\langle \frac{\partial V}{\partial x} \right\rangle$$